

Голюк В. Я.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту підприємств
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Кузнєцова К. О.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту підприємств
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Дергачов Є. В.

*кандидат філософських наук,
старший викладач кафедри теорії і практики управління
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Holiuk Viktoriia

*Ph.D (Economics),
Associate Professor of Department of Management of Enterprises
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*

Kateryna Kuznietsova

*Ph.D (Economics),
Associate Professor of Department of Management of Enterprises
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*

Dergachov Yevhen

*Ph.D (Philosophy),
Senior Lecturer of Department of Management theory and practice
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*

ПОДАТКОВІ СТИМУЛИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ: ДОСВІД ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню податкової політики Південної Кореї, її впливу на економічний розвиток цієї держави та шляхів використання досвіду її податкових реформ для повоєнного відновлення України. У рамках дослідження було використано кореляційний аналіз. Виявлено, що податкова політика у комплексі з іншими економічними заходами зчинила позитивний вплив на економічний розвиток Південної Кореї. Зокрема корейській податковій системі використовувалися спеціальна амортизація, інвестиційний податковий кредит, неоподатковувані резерви, податкові канікули та інші податкові пільги, що мали позитивний вплив на розвиток наукоємкого експорторієнтованого виробництва. Виявлено, що до основних недоліків податкової системи Південної Кореї, які протягом тривалого часу стримували її економічне зростання, слід віднести непрозорість пільгового оподаткування та складність податкової системи загалом. Однак аналіз демонструє, що загалом частка податків у ВВП Південної Кореї у порівнянні з іншими країнами перебуває на середньому рівні. У статті визначено перспективні шляхи використання корейського податкового досвіду у нашій державі.

Ключові слова: податкова система, податкові пільги, Південна Корея, експорт, антикорупційна політика.

Вступ та постановка проблеми. Нині, в умовах воєнного часу, економіка України потребує кардинальних реформ, спрямованих на підтримку водночас ділової активності та бюджетних надходжень. Щодо надмірності чи достатності тих чи інших змін податкового навантаження на окремі сфери української економіки нині точиться чимало суперечок, і ця проблематика не втрачає актуальності і після завершення воєнних дій. Саме тому аналіз досвіду податкового реформування інших країн нині є вкрай важливим для корегування податкової політики України. У зв'язку з цим особливої уваги заслуговують ті вражаючі економічні результати, які продемонструвала Південна Корея, незважаючи на те, що її єдиним сухопутним сусідом є Північна Корея, економіка якої до недавнього часу будувалася на засадах соціалізму, і відносини з якою мають у анамнезі військовий конфлікт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Податкові реформи Південної Кореї були і залишаються предметом наукового інтересу низки українських та закордонних науковців, зокрема таких як Винокуров Я. [1], Доскоч В. [2], Жолудь О. [3], Зубрицький А. [4], Ілхо Ю. (Ilho Yoo) [5], Дж. С. Ма (J.C. Mah) [6], Шрамович В. [7] та ін. Однак ступінь впливу податкових стимулів на економічне зростання залишається дискусійним, оскільки податки, як правило, використовуються у комплексі з іншими заходами. Податкові ініціативи Південної Кореї залишаються недостатньо вивченими у аспекті можливості їх імплементації в умовах повоєнної економіки України, що визначає актуальність даного дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених впливу оподаткування у Південній Кореї

на її економічне зростання, поза увагою залишаються ті елементи її податкового досвіду, які можна було б імплементувати у податковій системі нашої держави. Саме тому дане дослідження сфокусовано як на аналізі впливу оподаткування на економічне зростання Південної Кореї, так і на пошуку тих податкових реформ, які можна було б використати для швидкого відновлення повоєнної економіки України.

Мета даної роботи полягає у дослідженні впливу оподаткування на економічне зростання Південної Кореї та у пошуку тих податкових реформ, які можна було б використати для швидкого відновлення повоєнної економіки України.

Результати дослідження. Податкові пільги часто вважаються одними з головних драйверів економічного розвитку Південної Кореї. Серед найбільш широко використовуваних були спеціальна амортизація, інвестиційний податковий кредит, неоподатковувані резерви, податкові канікули та інші пільги [5], які були спрямовані передусім на стимулювання залучення іноземних інвестицій та наукоємкої експортної активності (див. рис.1). Нині податкові пільги широко використовує сектор наукових досліджень та інновацій. А. Зубрицький аналізуючи досвід Південної Кореї відмічає позитивний вплив на експорт (і, відповідно, економічне зростання) з боку повернення експортерам імпортного мита [3]. Ця теза підкріплена й розрахунками Дж. С. Ма (J.C. Mah) [6], результати яких продемонстрували наявність стійкого позитивного впливу на експорт з боку експортних субсидій, зокрема повернення мита. Я. Винокуров серед інструментів сприяння економічному зростанню Південної Кореї називає суттєве зниження податкових ставок [1]. Податкові пільги називають серед драйверів економічного зростання Південної Кореї і В. Доскоч [2], О. Жолудь [3] та В. Шрамович [7]. Однак Ілхо Ю (Ilho Yoo) [5], посилаючись на результати власних досліджень та праці інших науковців, стверджує, що роль пільгового оподаткування у економічному розвитку Південної Кореї часто переоцінюють.

Виміряти чистий ефект податкових пільг на Корейську економіку складно, оскільки вони супроводжувалися іншими заходами, наприклад, у 60-х роках минулого століття експортні галузі отримували також широко кредитну підтримку [5]. Однак безсумнівно залишається твердження про високу результативність комплексу заходів, спрямованих на стимулювання економічного розвитку Південної Кореї, про що свідчать високі темпи проросту її ВВП (рис. 1).

Характерною рисою податкової системи Кореї (і особливо системи її податкових пільг) є її складність, яку пов'язують з високим рівнем корупції у державі, що протягом тривалого часу сповільнювала економічний розвиток держави. Протягом перших повоєнних років (йдеться про війну 1950–1953 рр.) допомога від іноземних урядів використовувалася вкрай непрозоро, наближені до влади сформули «родинні корпорації» (чеболі) [3], які отримували значне сприяння з боку держави, у тому числі у податковій сфері. У той же час слід відмітити успіхи антикорупційної політики сучасної Південної Кореї.

Для дослідження впливу на економічне зростання Південної Кореї з боку її податкової політики нами було використано кореляційний аналіз. Кореляційна матриця (див. табл. 1) демонструє високий взаємозв'язок приросту ВВП з часткою податків на товари і послуги у загальному обсязі бюджетних надходжень, часткою податків на міжнародну торгівлю у загальному обсязі бюджетних надходжень, часткою податків на прибуток у обсязі надходжень від податків.

Слід зазначити, що зв'язок приросту ВВП з часткою товарів та послуг а також часткою податків на міжнародну торгівлю у загальному обсязі бюджетних надходжень є позитивним ($R = 0.632997$ і $R = 0.641792$ відповідно), що свідчить про те, що міжнародна торгівля є важливим драйвером економічного зростання Південної Кореї. Цей результат зайвий раз підтверджує широко відому експортну складову визначних економічних результатів цієї країни. Взаємозв'язок приросту ВВП з часткою податків

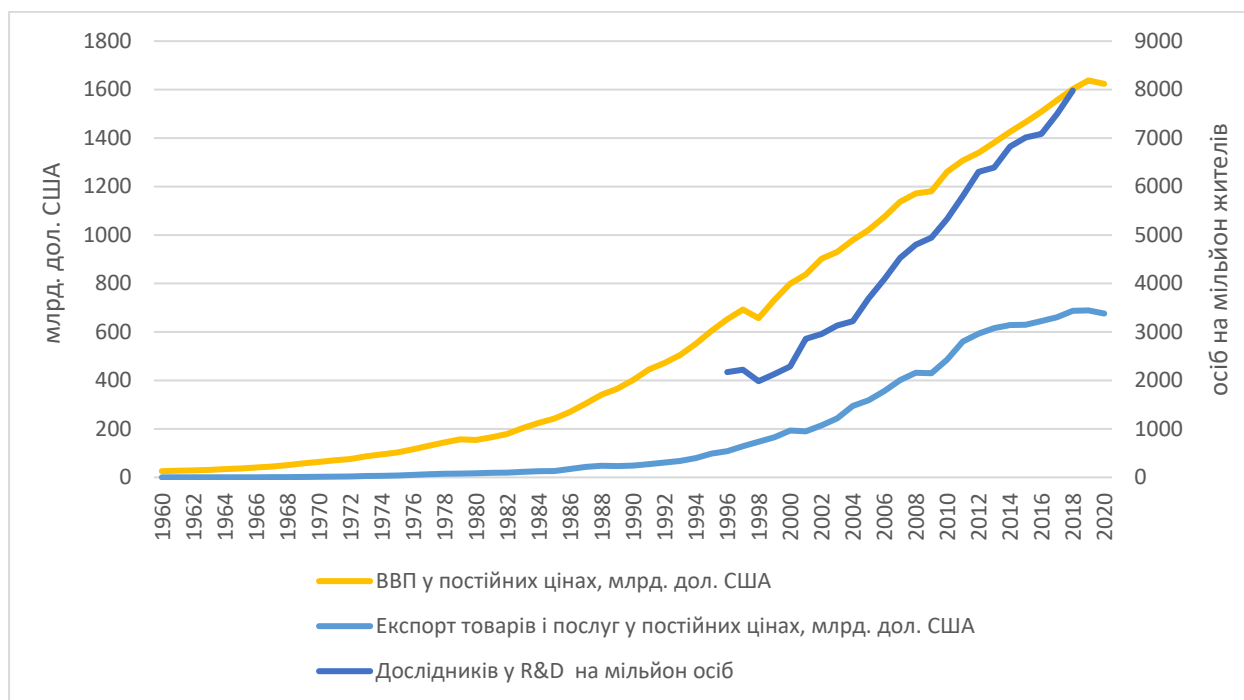

Рис. 1. Динаміка основних драйверів економічного розвитку Південної Кореї та її ВВП

Джерело: розроблено на основі [8]

Коефіцієнти кореляції показників оподаткування Південної Кореї та приросту її ВВП

Показник	Приріст ВВП (щорічно %)	Надходження від податків (% ВВП)	Податки на товари і послуги (% бюджетних надходжень)	Податки на прибуток (% надходжень від податків)	Податки на міжнародну торгівлю (% бюджетних надходжень)
Приріст ВВП (щорічно %)	1				
Надходження від податків (% ВВП)	-0.21403	1			
Податки на товари і послуги (% бюджетних надходжень)	0.632997	-0.1875	1		
Податки на прибуток (% надходжень від податків)	-0.60748	0.151037	-0.9641	1	
Податки на міжнародну торгівлю (% бюджетних надходжень)	0.641792	0.001038	0.911173	-0.87334	1

Джерело: розраховано за даними [8]

на прибуток у загальному обсязі надходжень від податків є негативним ($R = -0.60748$), що свідчить про сприятливий вплив зниження рівня оподаткування прибутків на темпи економічного зростання країни (на рис. 2 криві приросту ВВП та частки податків на прибуток є майже дзеркальним відображенням одна одної).

Цікаво, що кореляція приросту ВВП з надходженнями від податків у загальному обсязі ВВП практично відсутня ($R = -0.21403$), що демонструє відсутність взаємозв'язку між часткою податків у ВВП та темпом його приросту. Рис. 3 демонструє, що частка податків у ВВП (10-15%) Південної Кореї у порівнянні з іншими країнами перебуває на середньому рівні.

Досвід Південної Кореї може бути корисним і для нашої держави, яку часто критикують за непрозорість пільгового оподаткування та складність податкової системи загалом. Враховуючи високий рівень підготовки

кадрів та значний науковий потенціал України перспективним вбачається реформування вітчизняної податкової системи у напрямі сприяння наукомісткому експортному сектору з поступовим відновленням платоспроможності споживачів на внутрішнього ринку. Однак, як свідчить досвід Південної Кореї, слід приділяти увагу й антикорупційній політиці.

Висновки і пропозиції. У результаті дослідження було виявлено, що комплекс заходів, спрямований на стимулювання економічного розвитку Південної Кореї мав податкові пільги, спрямовані на підтримку її експортного сектору з ухилом на наукомістку та високотехнологічну продукцію. Зокрема використовувалися спеціальна амортизація, інвестиційний податковий кредит, неоподатковувані резерви, податкові канікули та інші податкові пільги. Недоліком податкової системи Південної Кореї є її складність, яку пов'язують з високим рів-

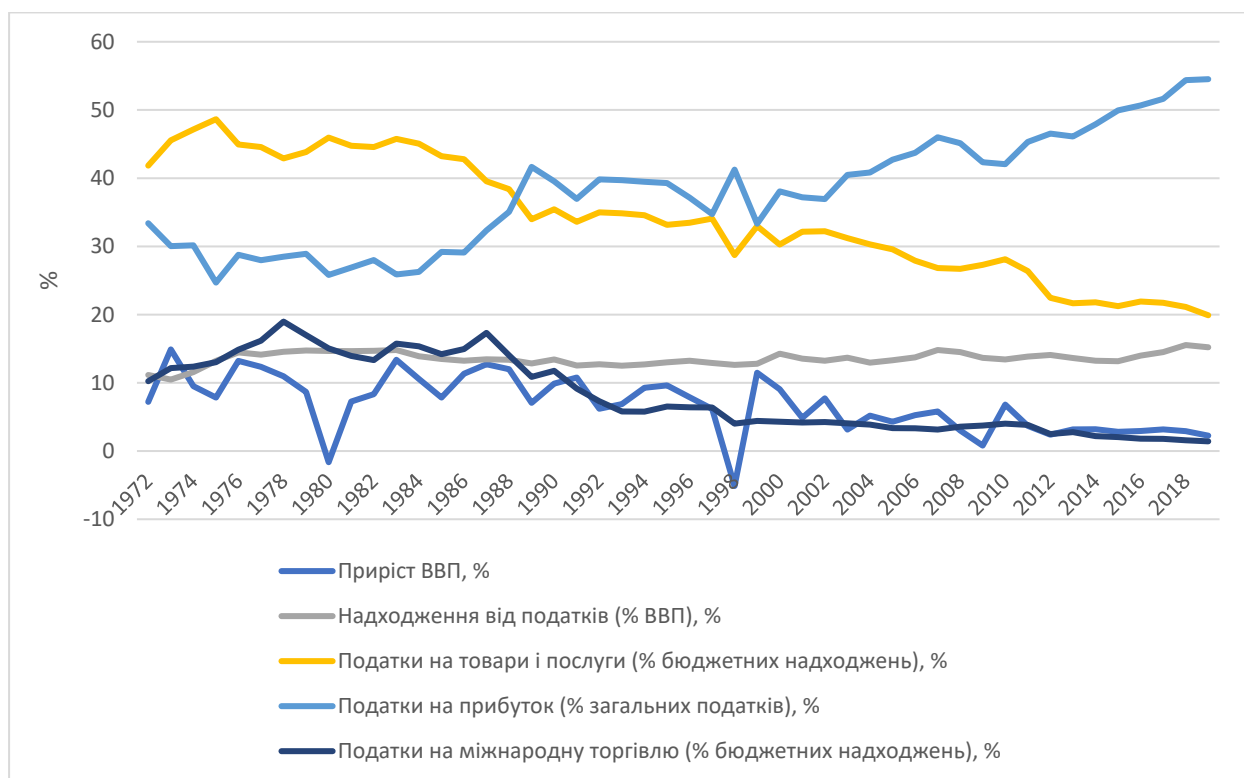

Рис. 2. Динаміка показників, що характеризують податкову політику Південної Кореї та приріст її ВВП, %

Джерело: розроблено на основі [8]

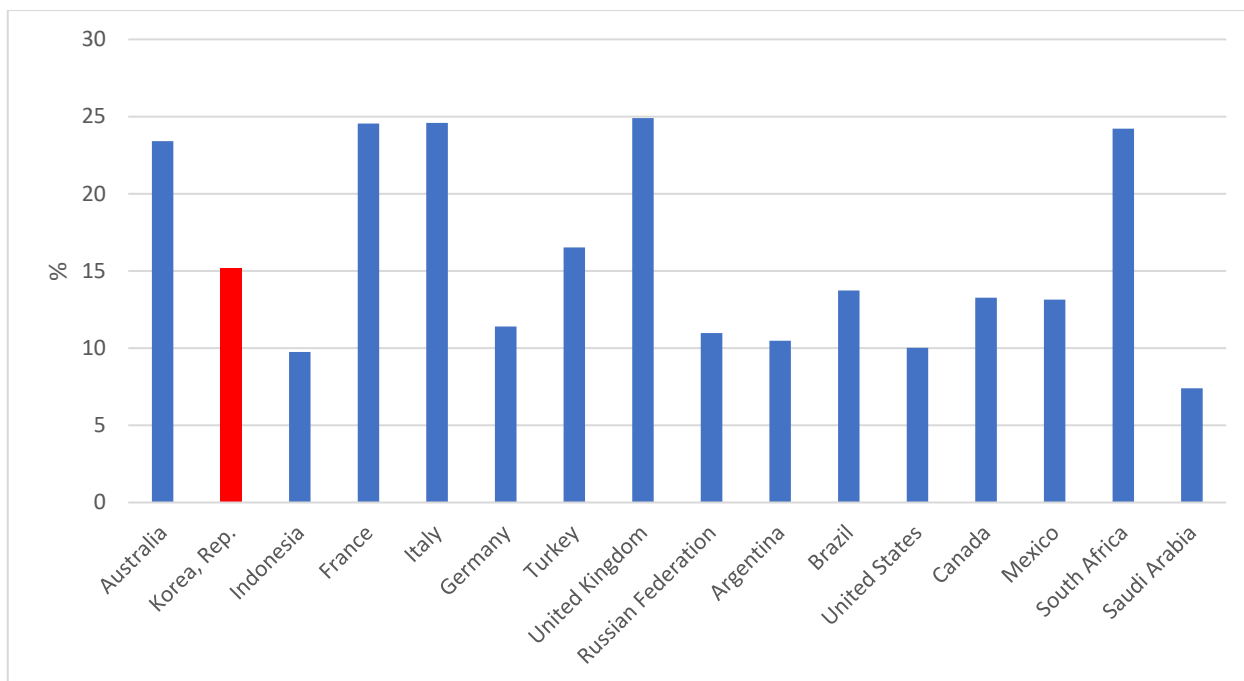

Рис. 3. Частка податків у ВВП у країнах G-20 у 2019 році

Джерело: розроблено на основі [8]

нем корупції у державі, що протягом тривалого часу сповільнювала економічний розвиток держави, однак нині успішно викоринюється.

Використаний у рамках даного дослідження кореляційний аналіз продемонстрував широко відому експортну складову економічного зростання Південної Кореї та під-

твердив позитивний вплив зниження загального рівня оподаткування на темпи приросту ВВП країни.

Враховуючи досвід Південної Кореї перспективним вбачається реформування податкової системи України у напрямі сприяння наукомісткому експортному сектору на засадах прозорості та недопущення проявів корупції.

Список використаних джерел:

1. Винокуров Я. Як стати Південною Кореєю. *Економічна правда*. 2015. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2015/08/19/555300/> (дата звернення: 30.04.2022).
2. Доскоч В. Південна Корея – економічне диво за одне покоління. *Інститут просвіти*. 2019. URL: <https://iprosvita.com/pivdenna-koreia-ekonomichne-dyvo-za-odne-pokolinnia/> (дата звернення: 30.04.2022).
3. Жолудь О. Південна Корея: справжні причини грандіозного зростання. *VoxUkraine*. 2017. URL: <https://voxukraine.org/pivdenna-koreya-spravzhni-prichini-grandioznoho-zrostantnya/> (дата звернення: 30.04.2022).
4. Зубрицький А. Світовий досвід використання інструментів зниження податкового навантаження на проміжне споживання імпорту національними експортерами. *Інститут податкових реформ*. 2017. URL: https://ngoipr.org.ua/blog/svitvid-znyzh-podatk-navant/#_ftnref7 (дата звернення: 30.04.2022).
5. Ilho Yoo. Experience with tax reform in the republic of Korea. *Asia-Pacific Development Journal*. 2000. Vol. 7. No. 2. URL: <https://www.unescap.org/sites/default/files/apdj-7-2-4-yoo.pdf> (дата звернення: 30.04.2022).
6. Mah J.C. The effect of duty drawback on export promotion: The case of Korea. *Journal of Asian Economics*. 2007. Vol. 18. Issue 6. P. 967–973. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1049007807001133> (дата звернення: 30.04.2022).
7. Шрамович В. Корейське прискорення. *Український тиждень*. 2010. URL: <https://tyzhden.ua/Publication/1480> (дата звернення: 30.04.2022).
8. World development indicators. *World Data Atlas Knoema*. URL: <https://knoema.com/WBWDI2019Jan/world-development-indicators-wdi> (дата звернення: 30.04.2022).

References:

1. Vynokurov Ya. (2015) Yak staty Pivdennoiu Koreieiu [How to become South Korea]. *Ekonomichna pravda* [Economic truth]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2015/08/19/555300/> (accessed 30 April 2022). (in Ukrainian)
2. Doskoch V. (2019) Pivdenna Koreia – ekonomichne dyvo zaodne pokolinnia [South Korea is an economic miracle in one generation]. *Instytut prosvity* [Institute of Education]. Available at: <https://iprosvita.com/pivdenna-koreia-ekonomichne-dyvo-za-odne-pokolinnia/> (accessed 30 April 2022). (in Ukrainian)
3. Zhodud O. (2017) Pivdenna Koreia: spravzhni prychny grandioznoho zrostantnya [South Lorea: real reasons of remarkable growth]. *VoxUkraine*. Available at: <https://voxukraine.org/pivdenna-koreya-spravzhni-prichini-grandioznoho-zrostantnya/> (accessed 30 April 2022). (in Ukrainian)
4. Zubrytskyi A. (2017) Svitovyi dosvid vykorystannia instrumentiv znyzhennia podatkovoho navantazhennia na promizhne spozhyvannia importu natsionalnymi eksporteramy [World experience in using instruments to reduce the tax burden on inter-

- mediate consumption of imports by national exporters]. *Institut podatkovykh reform* [Institute of tax reforms]. Available at: https://ngoipr.org.ua/blog/svit-dosvid-znyzh-podatk-navant/#_ftnref7 (accessed 30 April 2022). (in Ukrainian)
5. Ilho Yoo (2000) Experience with tax reform in the republic of Korea. *Asia-Pacific Development Journal*, vol. 7, no. 2. Available at: <https://www.unescap.org/sites/default/files/apdj-7-2-4-yoo.pdf> (accessed 30 April 2022).
 6. Mah J.C. (2007) The effect of duty drawback on export promotion: The case of Korea. *Journal of Asian Economics*, vol. 18, issue 6, pp. 967–973. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1049007807001133> (accessed 30 April 2022).
 7. Shramovych V. (2010) Koreiske pryskorennia [Korean Acceleration]. *Ukrainskyi tyzhden* [Ukrainian Week]. Available at: <https://tyzhden.ua/Publication/1480> (accessed 30 April 2022). (in Ukrainian)
 8. World Data Atlas Knoema (2022) World development indicators. Available at: <https://knoema.com/WBWDI2019Jan/world-development-indicators-wdi> (accessed 30 April 2022).

TAX INCENTIVES FOR ECONOMIC GROWTH: THE EXPERIENCE OF SOUTH KOREA

Summary. The article is devoted to the study of South Korea's tax policy, its impact on the economic development of this country and ways to use the experience of its tax reforms for the postwar reconstruction of Ukraine. The study has found that a set of measures aimed at stimulating South Korea's economic development included tax breaks aimed at supporting its export sector, with a focus on knowledge-intensive and high-tech products. The correlation analysis has been used in this study demonstrated the well-known export component of South Korea's economic growth and has confirmed the positive impact of lower overall tax rates on the country's GDP growth rate. However, the analysis showed that the correlation of GDP growth with tax revenues in total GDP is almost absent, which means no relationship between the share of taxes in GDP and its growth rate. It has been found that tax policy in combination with other economic measures had a positive impact on the economic development of South Korea. In particular, the country has used special depreciation, investment tax credit and tax free reserves, tax holidays and other tax benefits that had a positive impact on the development of science-intensive export-oriented production. However, it is difficult to measure the net effect of tax breaks on the Korean economy, as they have been accompanied by other measures, such as export industries, which also received widespread credit support in the 1960s. The analysis revealed that the main shortcomings of South Korea's tax system, which have held back its economic growth for a long time, include the non-transparency of preferential taxation and the complexity of the tax system as a whole. However, in general, the analysis shows that the share of taxes in South Korea's GDP compared to other countries is at an average level. The article identifies promising ways to use the Korean tax experience in our country. Given the experience of South Korea, the reform of Ukraine's tax system in the direction of promoting a knowledge-intensive export sector on the basis of transparency and prevention of corruption is considered as promising.

Key words: tax system, tax incentives, South Korea, export, anti-corruption policy.